

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-11

9.1.2020

KNIF Trygghet Forsikring AS

Ansvar

Fall fra høytaler i kirke – barn på tre år – ansvar for kirken.

Skadelidte, en jente på tre år, pådro seg personskade etter fall fra en høytaler hun klatret på i kirken etter gudstjenesten. Høytaleren sto oppstilt i tilknytning til scenen, og på toppen av høytaleren lå det en løs plate. Da jenta klatret over på høytaleren fra scenen i et ubevoktet øyeblikk, vippet platen opp og jenta falt 1,5 meter ned og traff betonggulvet. Krav ble meldt ansvarsselskapet til selskapet. Kirkens ansatte opplyste at det var aksept for lek på og omkring scenen etter gudstjenestene, men at dette var på foreldrenes ansvar. Kirken hadde rutiner for å undersøke bygget før en gudstjeneste, men hadde ikke funnet grunn til å sikre høytaleren på en bedre måte. Platen hadde imidlertid blitt fjernet fra høytaleren av de ansatte ved flere anledninger, men den ble stadig lagt tilbake av noen fra lydmiljøet i kirken. Selskapet avslo kravet, da det ikke kunne se at kirken hadde opptrådt uaktsomt. Nemnda kom til at det ikke forelå ansvarsgrunnlag for kirken.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for personskade under ansvarsforsikringen for en kirke.

Skadelidte, en jente på tre år, og hennes familie var tilstede ved en gudstjeneste i regi av kirken. Etter at den organiserte gudstjenesten var ferdig, lekte ca. 10 barn i alle aldre rundt i kirkerommet, herunder på og rundt en scene plassert der. Jenta var under oppsyn av sin mor. Hun sto for det meste sammen med moren, men i et ubevoktet øyeblikk klatret hun over på en høytaler direkte fra scenen. På høytaleren lå det en løs plate. Platen vippet opp, og jenta falt 1,5 meter ned i bakken. Gulvet var av betong, og med et tynt teppe over. Skadelidte ble straks tatt hånd om av sin mor og en lege som tilfeldigvis var tilstede. Hun ble dårlig umiddelbart, kastet opp, blødde fra munnen og bevisstheten ble borte flere ganger.

Skadelidte reiste erstatningskrav mot kirkens ansvarsforsikring. Det ble innhentet en uttalelse fra organisten i kirken, som bl.a. har følgende uttalelse om rutiner og bruk av kirkerommet:

Vi har en praktisk ansvarlig som har oppmøte i god tid før gudstjenesten begynner kl 1100. Vedkommende ser til at alt er OK i bygget. Det er han/hun som er brannansvarlig, hvis noe uforutsett/truende oppstår er denne person også ansvarlig. Det er også praktiske ansvarlig som skal tilkalle politi eller ambulanse, hvis det er nødvendig.

Vi har ingen spesielle sikkerhetsrutiner ut over ovennevnte.

Vi har ikke hatt noen skadehendelser tidligere, og ikke noe er rapportert til dere.

De store høytalerne står fast ved siden av scenen, og er nå flyttet så langt ut fra scenen at det ikke er mulig å klatre opp på de. Det er ikke vurdert å sikre høytalerne, da scenen heller ikke er sikret.

Det er korrekt at ledelsen har uttalt at barna kan lage lyd og leke under gudstjenesten, og at barna er i aktivitet/leker i bakgrunnen og på sidene av salen. Men barna har ikke lov til å leke på scenen under

gudstjenesten. Ved lek i storsalen og dermed også på scenen etter gudstjenesten er ferdig (under kirkekaffen) er det naturligvis foreldrene som har ansvaret for barna, ikke andre voksne/ledere i menigheten.

Søndagskolen, som begynner litt ut i gudstjenesten, har egne rom med minst to voksne til stede på hver gruppe. Disse har ansvaret for barna i den tiden søndagsskolen foregår.

Selskapet avsto ansvar 5.4.19 fordi det ikke forelå noe ansvarsgrunnlag. Det ble blant annet vist til uttalelsen fra kirkens organist om at lek i det aktuelle tidsrommet foregikk på foreldrenes ansvar, og at høytteren ikke utgjorde noe spesielt faremoment ved normal bruk av scenen.

Skadelidte foretok videre undersøkelser og fikk følgende svar fra en tidligere barneleder i kirken:

Sender litt informasjon om opplegget i (kirken) på vegne av saken om (skadelidte).

(Kirken) har gudstjenester hver søndag fra kl 11 til ca 13. Menigheten har ca. 400-500 medlemmer hvor ca. 100 barn (0-16 år).

Gudstjenestene foregår som regel slik at alle aldre møtes i hovedsalen hvor det er program; velkomst, informasjon, musikk. Ca 11:45 sendes barna på søndagsskole hvor de er inndelt i aldershomogene grupper. Mens barna er på søndagsskole er det tale/opplegg for voksne i hovedsalen. Søndagsskolen er ferdig ca. kl. 12:45-13.

Etter Gudstjenesten pleier det å være kirkekafe i kaféen og folk prater, leker og er sammen i de fleste fellesrommene, også hovedsalen.

Det er stor frihet for barna til å utfolde seg i den store salen. Både før, under og etter møte er det vanlig at barn løper rundt. Det er også vanlig at barn leker på sceneområdet hver søndag, spesielt før og etter møte.

Som oftest på den siden hvor det ikke er instrumenter pleier barn å hoppe og løpe på scenen.

Det har ved flere anledninger blitt uttalt fra plattformen at dette er en menighet hvor det er stort rom for barna. Og at det er flott at barn får utfolde seg.

Foreldrene kontaktet organisten i kirken for å få bekreftet hva de ansatte i kirken hadde gjort med platen på høytteren tidligere. Organisten svarte at han hadde forsøkt å legge den vekk, og også spurt om den måtte ligge der. Platen ble imidlertid lagt tilbake av ukjent årsak.

Etter ulykken hadde skadelidte vanskeligheter med å være i barnehagen, og mor måtte være hjemme full tid. Familien har derfor lidt et økonomisk tap.

Skadelidte fremmet et nytt krav ovenfor selskapet, men selskapet opprettholdt sitt tidligere standpunkt.

Skadelidte krever erstatning for personskade og anfører at kirken utviste uaktsomhet ved ikke å fjerne platen på toppen av høytteren. Platen utgjorde et stort avvik fra den alminnelige risiko man måtte regne med når man lot et barn leke på scenen. Platen utgjorde dessuten en fare for barn i alle aldre, også de som ikke hadde kontinuerlig tilsyn.

Platen var blitt fjernet av de ansatte ved flere anledninger, slik at det var kjent at denne var et faremoment. Høytteren var plassert helt inntil scenen, slik at det bare var å spasere ut på den, uten å måtte klatre. Det er vanlig at barna går ut på denne høytteren i forbindelse med den frie leken, og kirken har aldri gitt noen forbud mot å klatre på den. Når kirken aksepterer slik lek, må den også sikres bedre.

Selskapet avviser at det foreligger uaktsomhet. Det sentrale momentet i aktsomhetsvurderingen er om foreldrene forholdt seg innenfor det som må anses å være vanlige normer for tilsyn, og risikoen må vurderes ut ifra de alminnelige farer som et barn utsettes for. Små barn klatrer på ting, mister balansen og kan falle. I dette tilfelle har barnet klatret på høytteren, uten å bli hindret fra dette, og så falt ned. Dette foregikk i en tid der kirken ikke hadde noen organisert barneaktivitet og hvor det var en ansvarlig voksen med. Det var dermed foreldrene som hadde ansvaret. Det forelå heller ikke noe spesielt faremoment ved høytteren. Kirken kan dermed ikke holdes ansvarlig for den hendelsen som oppsto.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for personskade under kirkens ansvarsforsikring.

Kirken har arbeidsgiveransvar for sine ansatte såfremt disse har utvist uaktsomhet, jf. skl. § 2-1.

Spørsmålet er om det må regnes som uaktsomt ikke å fjerne den aktuelle platen fra høyttaleren.

Det er ikke fremlagt opplysninger om krav til sikring av høyttalere eller andre tekniske gjenstander rundt en scene.

Nemnda forstår de fremlagte bildene slik at høyttaleren var plassert rett ved scenen, og at det ikke var noen form for sikring verken for scenen eller høyttaleren. Plasseringen av høyttaleren rett foran scenen var for å få høyest mulig lyd. Til sitt ordinære bruk er det vanskelig å se at innredningen volder noen særlig risiko for skade selv om platen på høyttaleren var løs. En høyttaler er ikke en gjenstand man normalt skal sitte på eller klatre på. I den aktuelle situasjonen var høyttaleren imidlertid en del av et område som ble benyttet til lek for barn, og kirken var klar over at platen var løs. Leken var likevel ikke kirkens ansvar, og det er ikke opplyst om tidligere skader. Selv om platen ideelt sett skulle vært fjernet, er dette ikke nok til at det foreligger uaktsomhet fra kirken, jf. HR-2019-318-A premiss (57). Det sentrale her må være hvilke forventninger kirken med rimelighet kunne ha til foreldrene som var med barna. I Rt-2002-1283, hvor en liten gutt ble skadet i en dam på eiendommen der foreldrene leiet kårbolig, la Høyesterett til grunn at eieren av eiendommen måtte ha en "berettiget forventning om at foreldrene sørget for et tilsyn som sto i rimelig forhold til barnets alder". I tillegg til dammen som risikofaktor var det også en trafikkert vei rundt eiendommen som tilsa tilsyn fra foreldrene. Manglende sikring ble derfor ikke regnet som uaktsomt. Selv om prejudikatsvirkningen av dommen må sees i forhold til at det i norsk rett ikke er anledning til passiv identifikasjon mellom foreldre og barn ved alvorlig personskade, mener nemnda dommen er relevant i denne saken. Et barn på tre år krever kontinuerlig tilsyn, og det er ikke upåregnelig at barn i denne aldersgruppen klatrer på tilgjengelige gjenstander. Barnets mor var til stede, og kirken måtte kunne regne med at foreldrene hadde oppsyn med barna som lekte på og rundt scenen til enhver tid. Scenen og høyttaleren representerte i seg selv ikke en markert skaderisiko. Situasjonen er derfor annerledes enn i FinKN-2016-220, hvor nemndas flertall under tvil ila ansvar for en peisbutikk hvor et lite barn brant seg på flammer i en peis i butikken.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).